

К.С. Бойченко
к.е.н., доцент ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»
boychenka@ukr.net

К.О. Синюченко
студентка 4 курсу ФЕтаУ, групи ЕП-401
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»
gammych107@gmail.com

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ВІТЧИЗНЯНИХ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

MODERN PROBLEMS OF RESOURCE POTENTIAL OF SMALL BUSINESS DEVELOPMENT OF DOMESTIC RURAL AREAS

СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА РАЗВИТИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА ОТЕЧЕСТВЕННЫХ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ

Анотація. Досліджено теоретичні аспекти формування і реалізації ресурсного потенціалу малого підприємництва на сільських територіях України, сучасні проблеми його розвитку та висунуто пропозицію удосконалення державного регулювання з огляду на наявні особливості функціонування сектору малого бізнесу на сільських територіях.

Abstract. Theoretical aspects of formation and realization of resource potential of small business in rural areas of Ukraine, modern problems of its development are investigated and the offer of perfection of state regulation in view of available features of functioning of sector of small business in rural areas is put forward.

Аннотация. Исследованы теоретические аспекты формирования и реализации ресурсного потенциала малого предпринимательства на сельских территориях Украины, современные проблемы его развития и выдвинуто предложение совершенствования государственного регулирования учитывая имеющиеся особенности функционирования сектора малого бизнеса на сельских территориях.

Значна частина природно-ресурсного потенціалу України належить сільським територіям, але на жаль їх соціально-економічний розвиток на даному етапі знаходиться в не найкращому стані. Це безумовно перешкоджає загальному збалансованому розвитку національного господарства, оскільки призводить до занепаду виробничої і соціальної інфраструктури, зниження конкурентоспроможності регіону та підриву економічної безпеки держави.

Для врегулювання та виходу з депресивного становища необхідно чітко та правильно формулювати та реалізовувати потенціал розвитку малого підприємництва на сільських територіях. Задля заданої цілі необхідно постійно вдосконалювати та створювати нові інструменти та механізм державної політики.

За останні роки в Україні та за її межами багато вчених розглядають у своїх працях проблеми та практичні рекомендації розвитку малого підприємництва на сільських територіях, а саме В. Бойко, З. Варналій, А. Драбовський, Л. Воротіна, П. Самуельсон, М. Малік, В. Юрчишин, Т. Осташко, В. Шевчук, Ю. Лупенко, Т. Осташко, Б. Семак, Л. Шимановська-Діанич та інші.

Якщо проаналізувати наявні соціальні та економічні передумови для розвитку потенціалу малого підприємництва на сільських територіях України, то варто відмітити позитивні фактори, які сприяють його нарощуванню, а саме: велика площа територій, природно-ресурсний потенціал та резерви трудових ресурсів, високий рівень зайнятості у секторі малого підприємництва, історичні традиції підприємництва, культурна та мовна самобутність населення, збереження тенденцій до зростання ВРП та інвестування, доходів і витрат населення.

Та не зважаючи на усі вище перераховані можливості сучасний стан ресурсного потенціалу розвитку малого підприємництва вітчизняних сільських територій є не достатньо реалізованим, оскільки на це вказує більшість ключових індикаторів його функціонування відповідно до середніх значень по областях, таких як обсяги реалізації продукції (товарів, послуг), роздрібний товарооборот на одиницю населення, освоєні капітальні інвестиції на одиницю населення, кількість підприємств на одиницю населення, середньомісячна заробітна плата. Таким чином сільські території втрачають свою інвестиційну привабливість та породжують диспропорцію в загальній системі господарських процесів.

Відтак, головними об'єктами державного регулювання в контексті реалізації наявного потенціалу розвитку сектору малого підприємництва на сільських територіях держави мають стати: чисельність суб'єктів малого бізнесу, їх частка у забезпеченні зайнятості сільського населення, обсяги інвестицій та державної підтримки, її ефективність, кількість соціально-економічно значимих бізнес-проектів і т. ін.

Найбільший потенціал до розвитку малого підприємництва на сільських територіях мають наступні галузі економіки: туризм та рекреація, готельно-ресторанна справа, сільське та лісове господарство, торгівля і споживчі послуги для місцевого населення. Зосередившись на них можна отримати у перспективі хороші результати, якщо відкривати нові об'єкти бізнесу, створювати кластери та розширювати практики кооперації та як наслідок збільшувати кількість зайнятих у секторі малого бізнесу.

На сьогоднішній день проблематикою ефективного функціонування і розвитку малого бізнесу на сільських територіях є наступний ряд причин:

1. Недостатній рівень фінансово-інвестиційного та ресурсного забезпечення (наприклад через достатньо високу вартість банківського кредитування).
2. Брак кваліфікованих кадрів, який відбувається у зв'язку з частим явищем трудової міграції, високим рівнем безробіття та низьким щаблем знань та необхідних навиків у місцевих жителів, які потенційно могли б вести підприємницьку діяльність, але через незадовільний стан соціальної інфраструктури, доходів, погіршення медицини, екології та стану охорони навколишнього середовища це унеможливає їх шанси.
3. Наявність недопрацювань з боку нормативно-правового регулювання розвитку суб'єктів малого бізнесу;
4. Наявність недоліків у самому бізнес-середовищі.

Дані чинники з'явилися внаслідок довготривалого байдужого ставлення державних органів влади до потенціалу сільських територій та зосередженні основних ресурсів (фінансових, кадрових тощо) у обласних та районних центрах.

Саме тому постає необхідність у розробленні повноформатної державної стратегії розвитку потенціалу малого підприємництва на сільських територіях України, головним завданням якої має бути вирівнювання балансу ділової активності та покращення значень показників розвитку до рівня прийнятних. Для цього потрібно комплексно провести ряд заходів у трьох сферах: правовій, фінансовій та ресурсній. Ефективним інструментом для державного планування можуть стати дорожні карти зі змістом заходів, їх виконавцями, фінансово-ресурсним забезпеченням, цільовими орієнтирами та очікуваними результатами, методикою їх моніторингу, системою контролю і відповідальності.

Отже, ресурсний потенціал малого підприємництва на сільських територіях є достатньо обширним та неефективно використовуваним у сучасних реаліях, тому державним інституціям варто зосередитись на його потужному розвитку та формуванні необхідного інструментарію для оптимізації наявної ситуації.

Література

1. Бойко В. В. Пріоритети та інструменти розвитку сільських територій в системі забезпечення економічної безпеки України: монографія. Львів: ННБК «АТБ», 2017. 426 с.

2. Тимофеева Ю. М. Фактори реалізації підприємницького потенціалу сільських територій. Наука та практика сучасності і майбутнього: тези доп. X Міжнар. наук.-практ. конф. (17 трав. 2017 р.). Вінниця, 2017. С. 151-153.
3. Ярова Ю. М. Основні напрями формування системи державної підтримки малого підприємництва на сільських територіях. Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту. 2018. № 21. С. 326-331

УДК: 330.341

Костянтин Безверхий

*к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту,
Київський національний торговельно-економічний університет,
k.bezverkhyi@knteu.edu.ua*

РОЗВИТОК МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ SMART-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНІВ

SMALL AND MEDIUM BUSINESS DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF SMART-SPECIALIZATION OF REGIONS

РАЗВИТИЕ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В КОНТЕКСТЕ SMART-СПЕЦИАЛИЗАЦИИ РЕГИОНОВ

Анотація. Проаналізовано кількість малого і середнього бізнесу в Україні за період 2010-2019 р. Запропоновано заходи, які необхідні зробити для подальшого розвитку малого і середнього бізнесу в Україні.

Abstract. The number of small and medium business in Ukraine for the period 2010-2019 is analysed. The measures that need to be taken for further development of small and medium business in Ukraine are proposed.

Аннотация. Проанализированы количество малого и среднего бизнеса в Украине за период 2010-2019 г. Предложены меры, которые необходимы сделать для дальнейшего развития малого и среднего бизнеса в Украине.

Малий і середній бізнес в Україні відіграє важливу роль, як в економіці країни в цілому, так і в розвитку її окремих регіонів. Сьогодні існують запити від малого і середнього бізнесу стосовно митної, податкової, соціальної, екологічної політики країни. Тому, необхідно забезпечити малий та середній бізнес відповідними умовами їх діяльності для сталого розвитку всієї країни.

Застосування підходу смарт-спеціалізації стало потужним поштовхом для інноваційного розвитку Європейського Союзу. Нині ми впроваджуємо цей підхід в Україні і очікуємо, що такий крок наблизить Україну до Європейської спільноти [1]. Варто погодитись з даною тезою, адже малий та середній бізнес є рушійною силою, що активізує зростання економіки країни.

Розглянемо напрямки смарт-спеціалізації м. Києва, як регіону, що забезпечує 23 % ВВП в розрізі видів економічної діяльності [2, с. 119-120]:

- 1) виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів (КВЕД 21.2);
- 2) виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм (КВЕД 59.1);
- 3) діяльність у сфері телевізійного мовлення (КВЕД 60.2);
- 4) діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку (КВЕД 61.2);
- 5) комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність (КВЕД 62);
- 6) діяльність у сферах архітектури та інжинірингу, надання послуг технічного консультування (КВЕД 71.1);